

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Buriana a soudců JUDr. Ivany Tomkové a Mgr. Bc. Aleše Klempy ve věci

žalobce: XXXXX, IČO: XXXXX
se sídlem XXXXX

zastoupený Mgr. Radkem Dřevěným, advokátem
se sídlem Bezručova 1896/90, 692 01 Mikulov

proti
žalovanému: **Obec XXXXX**, IČO: XXXXX
se sídlem XXXXX

zastoupený Mgr. Bc. Ivo Nejezchlebem, advokátem
se sídlem Joštova 138/4, 602 00 Brno

o 452 173 Kč s příslušenstvím,
o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Břeclavi ze dne 29. 5. 2023, č. j. 4 C
75/2016-645,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I **potvrzuje**.
- II. Ve výroku II se rozsudek soudu prvního stupně **mění** tak, že žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 304 347,72 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Radka Dřevěného, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 31 515,40 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Radka Dřevěného, advokáta.

Odůvodnění:

1. Okresní soud Břeclavi (dále jen „soud prvního stupně“) rozhodl rozsudkem ze dne 29. 5. 2023, č. j. 4 C 75/2016–645, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 371 396 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 371 396 Kč od 11. 8. 2015 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I). Výrokem II byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v částce 236 105,58 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.
2. Proti tomuto rozsudku podali odvolání žalobce i žalovaný, kdy odvolání žalobce směřovalo pouze proti výroku II o nákladech řízení, odvolání žalovaného směřovalo proti oběma výrokům rozsudku a odvolací soud pro stručnost odkazuje na jejich písemná vyhotovení založená ve spise.
3. Žalobce v podaném odvolání namítá, že soud prvního stupně o nákladech řízení mezi účastníky nerozhodl správně, když žalobci v rozporu se zákonem přiznal na náhradě nákladů řízení menší částku, než která mu dle advokátního tarifu náleží. Soud prvního stupně v závěru napadeného rozsudku konstatoval, že celkové náklady úspěšného žalobce v řízení činí částku 304 347,72 Kč, vzhledem k tomu, že žalobce ve svém závěrečném návrhu požadoval náklady řízení ve výši 236 105,58 Kč, soud mu výši těchto nákladů přiznal. S tímto závěrem soudu prvního stupně se žalobce neztotožňuje, neboť se při vyčíslení nákladů řízení dopustil chyby. V průběhu řízení se na pozici právního zástupce žalobce vystřídali dva advokáti, řízení probíhá od roku 2016, došlo ke kasačnímu zásahu jak odvolacím soudem, tak soudem dovolacím. Soud prvního stupně náklady řízení ve svém původním rozsudku vyčísлил nesprávně a odvolací soud je musel svým rozhodnutím korigovat. Určit náklady řízení přesnou částkou není ve věci jednoduché, stávající právní zástupce žalobce musel náklady vyčísřit i za své dva předchozí kolegy a neměl rozhodně v úmyslu požadovat náklady nižší, než které úspěšnému žalobci náleží. Dále žalobce odkázal na ustanovení § 151 odst. 1 o. s. ř., podle něhož o povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodne soud bez návrhu v rozhodnutí, jímž se řízení u něho končí. Soud tedy rozhoduje o nákladech řízení z úřední povinnosti, účastníci o přiznání nákladů řízení nemusejí žádat a soud, pokud se účastník náhrady nákladů řízení výslovně nevzdá, mu musí přiznat náklady řízení v zákonné výši. Žalobce proto navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 304 347,72 Kč, k níž správně dospěl soud prvního stupně z úřední povinnosti.
4. Žalovaný v podaném odvolání nesouhlasí se skutkovými i právními závěry učiněnými soudem prvního stupně, který se věcí zabýval znovu poté, co předcházející meritorní rozhodnutí byla zrušena rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2023, sp. zn. 23 Cdo 3306/2021. Soud prvního stupně v opakovaném řízení doplnil dokazování, z něhož bylo v souladu s právním názorem Nejvyššího soudu zjištěno, že usnesením zasedání zastupitelstva žalovaného dne 17. 7. 2014 bylo rozhodnuto, že zastupitelstvo si vyhrazuje schvalování výběrových řízení a podpisů smluv s vybranou firmou na akce v nabídkové ceně nad 1 000 000 Kč. Toto usnesení bylo žalovaným řádně uveřejněno vyvěšením na úřední desce, bylo veřejnosti volně přístupné. Bez schválení smlouvy v zastupitelstvu smlouva nemohla být platná. Dále žalovaný odkázal na výsledky starosty pana P. a výsledky svědka N., z nichž vyplynulo, že rada žalovaného oznámila žalobci, že jeho nabídka byla vybrána k realizaci veřejné zakázky a byl vyzván k předložení

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

podepsané smlouvy o dílo. Poté rada žalovaného opětovně vyhodnotila finanční aspekty zakázky, výši dotace i spoluúčast žalovaného a dospěla k závěru, že zakázku není z ekonomických důvodů přijatelné realizovat, neboť žalovaný nemá dostatek finančních prostředků ke spoluúčasti, zrušení výběrového řízení bylo oznámeno žalobci. Smlouva o dílo nebyla nikdy v zastupitelstvu žalovaného schválena a žalobce tak nemohl opodstatněně očekávat s vysokou mírou pravděpodobnosti, že smlouva bude v zastupitelstvu schválena. Žalobce věděl o zrušení výběrového řízení pro vysoký rozdíl v předpokládané a nabídkové ceně, musel si být vědom toho, že po volbách na podzim roku 2014 došlo ke změně v obsazení orgánů žalovaného, včetně osoby starosty, a náhled nově obsazených orgánů obce nebyl shodný s předcházejícím vedením, žalobce rovněž věděl, že jeho nabídková cena překračuje o 36 % předpokládanou hodnotu díla, kdy takové podstatné překročení předpokládané hodnoty veřejné zakázky musí vést k tomu, že žalovaný bude zvažovat dopad realizace díla do jeho veřejného rozpočtu. Žalobce byl seznámen s obsahem zadávacích podmínek, podle nichž byl žalovaný oprávněn zrušit výběrové řízení a nenese tak odpovědnost za výdaje ani ztráty jakéhokoliv druhu. Žalobce věděl, že o schválení smlouvy bude rozhodovat zastupitelstvo žalovaného, a pokud žalobce tvrdí, že s jistotou mohl očekávat schválení smlouvy v zastupitelstvu, tíží jej důkazní břemeno k prokázání existence jeho dobré víry. Dále žalovaný uvedl, že k ukončení jednání o uzavření smlouvy měl spravedlivý důvod, který spočíval ve vyhrazeném právu zrušit výběrové řízení do jeho ukončení, tj. do uzavření smlouvy, a současně důvody ekonomické spočívající ve vysoké nabídkové ceně, která mu neumožňovala zakázku realizovat. Postupem žalovaného nebyla porušena smluvní ani předmluvní povinnost, tuto možnost si výslovně v zadávacích podmínkách vyhradil s odkazem na § 84 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Žalovaný nesouhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že by důvodem pro zrušení výběrového řízení nemohla být na straně veřejného zadavatele skutečnost, že dospěl ke změně stanoviska ohledně ekonomické výhodnosti veřejné zakázky, příp. ke změně investičních priorit. Žalovaný trvá na svém názoru, že v zastupitelstvu uzavření smlouvy se žalobcem neschválil, žalobce tedy nemohl opodstatněně očekávat s vysokou mírou pravděpodobnosti, že smlouva o dílo bude schválena. Nelze rovněž dospět k závěru o nepoctivosti postupu žalovaného a odpovědnosti za škodu (ušlý zisk) vůči žalobci. Kompetenční nejasnosti v rámci orgánů žalovaného nejsou pro podstatu posouzení věci rozhodné, jak soud prvního stupně správně konstatoval, podstatné je, jak bylo jednání žalovaného vnímáno navenek a zda žalobce mohl být v dobré víře, že je realizace veřejné zakázky jistá. Žalovaný proto navrhl, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek soudu prvního stupně tak, že žaloba se zamítá.

5. Žalobce se k odvolání žalovaného vyjádřil písemně a odvolací soud rovněž odkazuje na jeho písemné vyhotovení založené ve spise. Žalobce poukázal na to, že Nejvyšší soud nekonstatoval ve svém kasačním rozhodnutí, že by rozhodnutí nižších soudů v projednávané věci byly v meritu věci nesprávné, hlavní důvod pro zrušení rozhodnutí spočíval v potřebě doplnit dokazování ohledně dobré víry žalobce k uzavření smlouvy se žalovaným. V tomto směru žalobce odkázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu v otázce předmluvní odpovědnosti (např. sp. zn. 25 Cdo 462/2018, sp. zn. 25 Cdo 127/2007, sp. zn. 25 Cdo 15/2021), která dobrou víru žalobce v uzavření smlouvy se žalovaným podporuje, a podle níž probíhala-li jednání mezi smluvními stranami na základě řádně zveřejněného záměru, souhlasný přístup k návrhu smlouvy, v níž se již řešily jen méně významné detaily, byl zřejmý i z počínání rady obce, jakožto orgánu, jehož souhlas byl pro řádné uzavření smlouvy potřebný, změna přístupu vedoucí k ukončení smluvních jednání byla vyvolána zvolením nového starosty a některých členů rady obce, pak specifiky daná pro nakládání s majetkem obce nevylučují vznik povinnosti hradit škodu podle § 1729 o. z. Kontraktační proces byl v daném případě dovršen do takové finální fáze, že již zbýval pouze formální krok, a to podpis smlouvy. Všechny ostatní smluvní

náležitosti byly již dohodnuty, a to včetně ceny, kterou žalovaný, jak správně dovodily soudy obou stupňů, byla žalovanému známa ještě před rozhodnutím o přidělení veřejné zakázky. Soud prvního stupně dle žalobce správně uzavřel, že proces jednání o uzavření smlouvy byl již ve fázi odsouhlasené podoby smlouvy, včetně všech podstatných náležitostí, a žalobce byl vyzván pouze k podpisu smlouvy. Není tedy možné pochybovat o dobré víře žalobce v to, že smlouva měla být uzavřena. K opačnému kroku nic nenasvědčovalo, ekonomické hledisko prezentované žalovaným nemohlo být důvodem pro ukončení jednání o smlouvě, neboť žalovaný dlouho dopředu věděl o výši nabídkové ceny žalobce i výši poskytnuté dotace. Žalobce rovněž poukázal na to, že žalovaný je územně samosprávný celek, na který se vztahuje zásada profesionality a jakékoliv pochybení žalovaného nelze přičítat k tíži žalobce, žalovaný smlouvu ke schválení zastupitelstvu nepředložil, čímž porušil ustanovení zákona o obcích. Tehdejší starosta žalovaného F.P. vyzval žalobce k podpisu smlouvy, čímž byl kontraktační proces dovršen a zbýval poslední krok – schválení smlouvy zastupitelstvem, o dobré víře žalobce a očekávatelnosti schválení smlouvy i zastupitelstvem žalovaného nemůže být nejmenších pochyb. Žalobce proto navrhl, aby napadený rozsudek soudu prvního stupně byl v přísuředném výroku I potvrzen.

6. Krajský soud v Brně, jako soud odvolací, po zjištění, že odvolání žalobce i žalovaného byla podána v zákonné lhůtě, osobami k tomu oprávněnými – účastníky řízení a že směřují proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201, § 202 a § 204, odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně v celém jeho rozsahu, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné, důvodným shledal odvolání žalobce.
7. Odvolací důvody, o které žalovaný opřel své odvolání, lze podle názoru odvolacího soudu podřadit pod ustanovení § 205 odst. 2, písm. e), g) o. s. ř., tzn., že soud prvního stupně na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Skutečnosti, zakládající odvolací důvod ve smyslu § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř., které odvolací soud zkoumá z úřední povinnosti, nebyly odvolatelem tvrzeny a odvolací soud je ze spisu nezjistil. Poněvadž odvolání žalobce nesměřovalo proti rozhodnutí soudu vydanému ve věci samé, ale pouze do výroku II o nákladech řízení mezi účastníky, neuplatní se v jeho případě ustanovení § 205 odst. 2 o. s. ř. o odvolacích důvodech.
8. Z obsahu předloženého spisu se podává, že žalobou doručenou soudu prvního stupně dne 14. 4. 2016 se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 452 173 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody. Uplatněný nárok opíral o tvrzení, že v roce 2014 bylo žalovaným vyhlášeno výběrové řízení na dodavatele stavby pro projekt „Snížení energetické náročnosti objektu obecního úřadu v obci XXXXX, včetně výměny zdroje vytápění“. Jednalo se o tzv. veřejnou zakázku malého rozsahu zadávanou mimo režim zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, s ohledem na předpokládanou hodnotu zakázky ve výši 4 041 500 Kč bez DPH. Zadavatelem zakázky byl žalovaný, žalobce vystupoval jako jeden z uchazečů výběrového řízení. Dne 1. 10. 2014 byli uchazeči žalovaným vyzváni písemnou výzvou k podání svých nabídek, včetně zadávací dokumentace. Žalobce respektoval výzvu, dne 20. 11. 2014 předložil žalovanému svoji nabídku spolu s cenovým rozpočtem. Dne 11. 12. 2014 bylo žalobci jako vítěznému uchazeči doručeno oznámení rozhodnutí o přidělení veřejné zakázky ze dne 9. 12. 2014 podepsané tehdejší starostou žalovaného F.P. a následně dne 17. 12. 2014 byl žalobce vyzván k podpisu smlouvy o dílo do 31. 12. 2014. Žalobce byl za daného stavu v plné důvěře a v dobré víře, že k podpisu smlouvy dojde a zaslal ji podepsanou k rukám tehdejšího starosty F.P.. Ze strany žalovaného byl žalobce ještě dne 7. 1. 2015 ujišťován, že k podpisu smlouvy o dílo dojde. Dne 15. 1. 2015 však žalovaný rozhodl o zrušení zadávacího řízení s odkazem na § 84 odst. 2 písm. e) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Žalovaný jako zadavatel

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

jednal v daném případě dle názoru žalobce v rozporu se zákonem, kdy svým jednáním zavinil příčinu pro uplatnění tzv. předsmuvní odpovědnosti dle § 1729 o. z. Ve stadiu kontrakčního procesu se uzavření smlouvy o dílo mezi stranami jeví jako vysoce pravděpodobné, žalovaný však bez spravedlivého důvodu a přes důvodné očekávání žalobce smlouvu neuzavřel, jednal nepoctivě a žalobci tak vznikl nárok na náhradu škody vzniklé porušením předsmuvní odpovědnosti žalovaným. Žalovaný škodu vyčíslil na částku 452 173 Kč, která představuje ztrátu z neuzavřené smlouvy, jde o předpokládaný ušlý zisk ve výši 8,2 % z nabídkové ceny stanovené dle ceníku RTS.

9. Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě trval na jejím zamítnutí, nesouhlasil s právním názorem žalobce a namítl, že pokud ve výzvě k podání nabídek do výběrového řízení ze dne 1. 10. 2014 adresované uchazečům odkazoval na zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, jednalo se pouze o podpůrný krok, neboť šlo o tzv. zakázku malého rozsahu s ohledem na její hodnotu nepřevyšující 6 000 000 Kč. Dále žalovaný poukázal na to, že ve výzvě adresované uchazečům k podání nabídek do výběrového řízení si vyhradil právo zrušit výběrové řízení dle § 84 zákona o veřejných zakázkách, tudíž své rozhodnutí o zrušení výběrového řízení dne 15. 1. 2015 nebyl povinen odůvodňovat. Pokud tak učinil s odkazem na § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách, učinil tak proto, že nabídka žalobce výrazně převýšila předpokládanou hodnotu díla zhruba o 36 %. Za tohoto stavu věci se žalovaný domnívá, že jednání mezi ním a žalobcem nedospěla tak daleko, že by se uzavření smlouvy jevílo vysoce pravděpodobným, že by žalovaný porušil svoji předsmuvní povinnost a byl tak odpovědný za tvrzenou škodu, která měla žalobci v podobě ušlého zisku vzniknout.
10. Mezi účastníky nebylo sporu ohledně skutkového stavu věci, že žalovaný jako zadavatel vyhlásil dne 1. 10. 2014 výběrové řízení na dodavatele stavby pro projekt „Snížení energetické náročnosti objektu obecního úřadu v obci XXXXX včetně výměny zdroje vytápění“. Jednalo se o veřejnou zakázku zadanou jako zakázka malého rozsahu v souladu s § 12 odst. 3, § 18, odst. 5 zákona o veřejných zakázkách. V bodě 18 výzvy k podání nabídek si žalovaný jako zadavatel vyhradil právo zrušit zadávací řízení dle § 84 zákona o veřejných zakázkách. Dle bodu 8 výzvy předpokládaná hodnota zakázky činila 4 041 500 Kč bez DPH, rezerva na pokrytí nepředvídatelných událostí činila 145 580 Kč bez DPH. Před vyhlášením výběrového řízení rozhodlo dne 22. 7. 2014 Ministerstvo životního prostředí ČR o poskytnutí dotace žalovanému na tuto akci ve výši 3 397 593 Kč. Jako nejvýhodnější byla vyhodnocena nabídka žalobce, rozhodnutí o přidělení veřejné zakázky bylo žalobci oznámeno prostřednictvím společnosti XXXXX dne 9. 12. 2014. Dne 17. 12. 2014 byl žalobce vyzván k podpisu smlouvy o dílo nejpozději do 31. 12. 2014. Dne 5. 1. 2015 rada žalovaného přijala usnesení, jímž vyslovila nesouhlas s podepsáním smlouvy o dílo se žalobcem na předmětnou akci z důvodu dlouhodobé návratnosti obecních investic a navrhla zastupitelstvu obce vzdání se práva na poskytnutí dotace. Dne 15. 1. 2015 vydal žalovaný jako zadavatel rozhodnutí, jímž s odkazem na § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách zrušil výběrové řízení na dodavatele stavby pro projekt „Snížení energetické náročnosti objektu obecního úřadu v obci XXXXX včetně výměny zdroje vytápění“ z důvodu vysokého rozdílu v ceně mezi získanou dotací a cenou, za kterou by stavební firma vybraná ve výběrovém řízení (žalobce) tuto akci realizovala.
11. Soud prvního stupně meritorně rozhodoval napadeným rozsudkem již potřetí, naposledy rozsudkem ze dne 10. 6. 2020, č. j. 4 C 75/2016–317, žalobu do částky 80 777 Kč s příslušenstvím zamítl, žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci částku 371 396 Kč s příslušenstvím a rozhodl o nákladech řízení mezi účastníky. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalobce, které směřovalo pouze proti výroku o nákladech řízení a odvolání žalovaného směřovalo do přísudečného výroku ohledně částky 371 396 Kč s příslušenstvím a výroku o nákladech řízení, zamítavý výrok I ohledně částky 80 777 Kč s příslušenstvím nebyl odvoláním napaden a nabyl samostatně právní moci dne 1. 9. 2022, předmětem dalšího řízení Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

tak zůstala částka 371 396 Kč s příslušenstvím. Rozsudek soudu prvního stupně ze dne 10. 6. 2020 byl rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2021, č. j. 17 Co 225/2020–369, v přisudečném výroku ohledně částky 371 396 Kč s příslušenstvím potvrzen, změněn ve výroku o nákladech řízení a bylo rozhodnuto o nákladech odvolacího řízení.

12. Proti potvrzujícímu rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2021 podal žalovaný dovolání, o němž rozhodl Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 1. 12. 2022, č. j. 23 Cdo 3306/2021–415, jímž rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolací soud ve svém kasačním rozhodnutí odkázal na svoji dřívější judikaturu (např. rozhodnutí ze dne 27. 5. 2021, sp. zn. 25 Cdo 15/2021), podle níž vstoupí-li určitá osoba do kontraktačního procesu s obcí, musí si být vědoma zákonných požadavků na majetkoprávní jednání obce. Při posuzování, zda se spolukontrahentovi mohlo jevit uzavření smlouvy jako vysoce pravděpodobné a mohl mít důvodné očekávání v uzavření smlouvy, je možné přihlížet i k tomu, zda postup obce jako potenciálního smluvního partnera odpovídal zákonným požadavkům na nakládání s majetkem obce, včetně toho, byl-li v kontextu dané situace udělen, či byl-li alespoň očekávatelný souhlas orgánů vyžadovaný k příslušné majetkové transakci. Byť žalovaný v průběhu řízení namítal, že smlouva nebyla schválena orgány obce, soudy se tím, zda schválení bylo potřebné, zda k němu došlo, popřípadě zda je žalobce mohl alespoň očekávat a z jakých důvodů, dosud nezabývaly. Jelikož dovolací soud považoval právní posouzení soudy obou stupňů za neúplné pro absenci řádného zkoumání dobré víry žalobce v uzavření smlouvy, již se pro nadbytečnost nezabýval tím, zda žalovaným uváděný důvod k ukončení jednání lze považovat za spravedlivý.
13. Soud prvního stupně v dalším řízení doplnil dokazování listinnými důkazy ve spise založenými (jak jsou podrobně uvedeny v bodech 6–24 odůvodnění rozsudku), výpovědi jednatele žalobce R.A., starosty žalovaného F.P., starosty žalovaného v letech 2006–2014 V.S., svědka M.N. zastupitele a člena rady žalovaného od roku 2014, jakož i výpisy z účtů žalovaného ke dni 31. 12. 2014, a dospěl ke shodnému závěru, že žaloba je důvodná, kdy zjištěný skutkový stav je třeba podřadit pod ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách.
14. Soud prvního stupně dovodil, že žalovaný jako zadavatel nebyl oprávněn zrušit dne 15. 1. 2015 zadávací řízení na předmětnou zakázku, neboť toto ustanovení míří na důvody objektivního rázu, které stojí vně zadavatele, jsou na jeho vůli nezávislé, kdy došlo v průběhu řízení k takovým změnám okolností, které zadavatel nemohl předvídat, ani je nezpůsobil (např. neobdržení příslibené dotace, neobdržení očekávaných rozpočtových prostředků, živelná pohroma, prohlášení konkursu nebo vstup zadavatele do likvidace v průběhu zadávacího řízení). Žádná taková objektivní změna v průběhu zadávacího řízení v daném případě nenastala. V době rozhodnutí žalovaného o přidělení veřejné zakázky dne 8. 12. 2014 žalobci mu byla známa jak výše nabídkové ceny žalobce, tak i výše poskytnuté dotace ze strany Ministerstva životního prostředí na předmětnou akci. Od tohoto data až do rozhodnutí o zrušení zadávacího řízení dne 15. 1. 2015 nedošlo k žádné změně vnějších okolností. Pokud žalovaný brojil proti aplikaci § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách na zjištěný skutkový stav s argumentací, že šlo o zakázku malého rozsahu a nemusel ji tedy zadávat podle zákona č. 137/2006 Sb., soud prvního stupně se s jeho argumentací neztotožnil s tím, že ustanovení § 18 odst. 5 zákona o veřejných zakázkách ukládá i zadavateli zakázky malého rozsahu povinnost dodržovat zásady uvedené v § 6 zákona o veřejných zakázkách, tedy dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Podle názoru soudu prvního stupně ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách je promítnutím zásady transparentnosti, kterou bylo třeba dodržet i v daném případě. Navíc odkaz na postup podle § 84 zákona o veřejných zakázkách do podmínek zadávacího řízení zakotvil sám žalovaný a nelze tudíž přijmout jeho argumentaci, že by toto ustanovení nemělo být v dané věci aplikováno.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

15. Soud prvního stupně se rovněž zabýval i existencí spravedlivého důvodu pro ukončení jednání o uzavření smlouvy dle § 1729 odst. 1 o.z., podle něhož spravedlivými důvody mohou být důvody, které, objektivně posuzováno s ohledem na předchozí jednání, ospravedlňují ukončení takového jednání, kdy druhá strana nemohla očekávat uzavření smlouvy při jejich naplnění. Musí jít opět o změnu poměrů v průběhu jednání o uzavření smlouvy, kdy spravedlivým důvodem nemůže být pouhá změna stanoviska jedné ze stran k uzavření smlouvy bez podložení objektivními důvody. V poměrech projednávané věci žádné spravedlivé důvody pro ukončení jednání o uzavření smlouvy soud prvního stupně neshledal, kdy jediným důvodem pro ukončení jednání o uzavření smlouvy (zrušení zadávacího řízení) byla změna názoru žalovaného na ekonomickou výhodnost předmětné akce. Za situace, kdy žalobce byl vyzván k podpisu smlouvy, jejíž finální verze byla mezi stranami sjednána, muselo být z pohledu žalobce uzavření smlouvy vysoce pravděpodobné a žalobce je mohl důvodně očekávat.
16. S ohledem na závěry obsažené v kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu se soud prvního stupně zabýval také tím, jaký vliv na projednávanou věc má skutečnost, že žalovaný je obcí a současně se zabýval tím, zda postup žalovaného odpovídal zákonným požadavkům na nakládání s majetkem obce, včetně toho, zda v dané situaci byl udělen či byl alespoň očekávatelný souhlas orgánů vyžadovaný k příslušné majetkové transakci.
17. Soud prvního stupně poukázal na to, že žalovaný nedal žalobci nijak najevo, že k uzavření smlouvy nemusí dojít, kdy naopak rada obce dne 8. 12. 2014 rozhodla o přidělení zakázky žalobci a následně ho dopisem ze dne 17. 12. 2014, který byl žalobci téhož dne doručen, vyzval prostřednictvím společnosti XXXXX k podpisu a předložení čtyř vyhotovení smlouvy k podpisu ze strany žalovaného, k němuž musí dojít do 31. 12. 2014. Jestliže až do 15. 1. 2015, kdy bylo žalobci doručeno rozhodnutí o zrušení zadávacího řízení, žalovaný nijak nedal žalobci najevo, že nová rada a zastupitelstvo považují nabídku žalobce za nevýhodnou, přestože předtím výzvou k podpisu dal najevo vůli smlouvu uzavřít, nemůže se žalovaný zbavit odpovědnosti, která mu v důsledku takového jednání podle § 1729 o. z.
18. Podle ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění, zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.
19. Podle ustanovení § 12 odst. 3 zákona o veřejných zakázkách, veřejnou zakázkou malého rozsahu se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota nedosáhne v případě veřejné za zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby 2 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce 6 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.
20. Podle ustanovení § 18 odst. 5 zákona o veřejných zakázkách, zadavatel není povinen zadávat podle tohoto zákona veřejné zakázky malého rozsahu, veřejný zadavatel je však povinen dodržet zásady uvedené v § 6.
21. Podle ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách, zadavatel může bez zbytečného odkladu zrušit zadávací řízení, pouze pokud v průběhu zadávacího řízení se vyskytly důvody hodné zvláštního zřetele, pro které nelze na zadavateli požadovat, aby v zadávacím řízení pokračoval.
22. Odvolací soud již ve svých předchozích rozhodnutích opakovaně uvedl, že podstata sporu tkví v právním posouzení, zda zrušení zadávacího řízení žalovaným mělo svoji oporu v ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách, podle něhož zadavatel zruší bez zbytečného odkladu zadávací řízení, pokud v průběhu zadávacího řízení se vyskytly důvody hodné zvláštního zřetele, pro které nelze na zadavateli požadovat, aby v zadávacím řízení pokračoval.

23. Důvody hodné zvláštního zřetele jsou typickým neurčitým právním pojmem. V zákoně jeho definice obsažena není a je třeba mu přisoudit takový význam, který nejlépe odpovídá povaze, smyslu a účelu toho, co zákon o veřejných zakázkách upravuje.
24. Účelem zákona o veřejných zakázkách je vytvořit prostředí, v němž si zadavatel bude moci vybrat na základě transparentního postupu a předem definovaných kritérií nejvýhodnější nabídku a vytvořit mezi relevantními soutěžiteli nediskriminační konkurenční prostředí. Zásady postupu zadavatele jsou výslovně obsaženy v ustanovení § 6 zákona o veřejných zakázkách, v němž je uvedeno, že zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Zadávací řízení tak musí být zcela pregnantně vymezeno, podmínky nesmí být v jeho průběhu měněny a vybraný uchazeč nesmí být ex post vyloučen pro subjektivní pocit zadavatele.
25. Postup žalovaného (zadavatele) však byl v dané věci fakticky nekontrolovatelným. Žalovaný na základě své volné úvahy, resp. na základě pozdějšího doporučení rady, poté, kdy dne 17. 12. 2014 vyzval žalobce jako vítězného uchazeče, jemuž byla dne 9. 12. 2014 přidělena zakázka, k podpisu smlouvy, oznámil zrušení zadávacího řízení. Své rozhodnutí o zrušení veřejné zakázky žalovaný zdůvodnil vysokým rozdílem v ceně mezi získanou dotací a cenou, za kterou by žalobce zakázku realizoval, přestože mu výše poskytnuté dotace i nabídková cena žalobce byla dostatečně známa dlouhou dobu před rozhodnutím o přidělení zakázky žalobci a nedošlo v tomto směru k žádným změnám.
26. Své rozhodnutí o zrušení zadávacího řízení žalovaný opřel o ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách, kdy toto ustanovení a zejména slovní spojení - důvody zvláštního zřetele hodné - je třeba vykládat jako důvody objektivní, stojící vně zadavatele, nikoliv jako důvody subjektivního rázu, které by tak popřely podstatu a účel zákona o veřejných zakázkách. Zadávací řízení je vysoce formalizovaný proces, zatímco kontraktace soukromých subjektů je výrazně volnější. Právě formálnost vztahu zadavatel veřejné zakázky a uchazeč je důvodem pro to, aby okolnosti, pro které zadavatel může bez zbytečného odkladu zrušit zadávací řízení, byly v ustanovení § 84 odst. 2 zákona o veřejných zakázkách upraveny zcela explicitně a jednoznačně. V tomto směru dále odvolací soud odkazuje na výklad ustanovení § 84 odst. 2 zákona o veřejných zakázkách a své závěry, které uvedl ve svém předchozím rozhodnutí ze dne 28. 5. 2021, č. J. 17 Co 225/2020–369, na kterých v tomto směru nehodlá ničeho měnit.
27. Odvolací soud i nadále setrvává na závěru, že žalovaný jako zadavatel nebyl oprávněn zrušit dne 15. 1. 2015 zadávací řízení na dodavatele stavby pro projekt „Snížení energetické náročnosti objektu obecního úřadu v obci XXXXX včetně výměny zdroje vytápění“ s odkazem na ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách, poněvadž toto ustanovení mluví na důvody objektivního rázu, které stojí vně zadavatele, jsou na jeho vůli nezávislé, kdy došlo v průběhu zadávacího řízení ke změně takových okolností, které zadavatel nemohl předvídat a ani je nezpůsobil (např. neobdržení příslibené dotace, neobdržení očekávaných rozpočtových prostředků, prohlášení konkursu nebo vstup zadavatele do likvidace v průběhu zadávacího řízení, živelná pohroma). Jelikož žalovaný jako zadavatel nebyl oprávněn zrušit zadávací řízení dle § 84 odst. 2 písm. e) zákona o veřejných zakázkách, porušil svým jednáním předmluvní povinnost, čímž mu dle § 1729 odst. 1 o. z. vznikla povinnost nahradit žalobci škodu v rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech (§ 1729 odst. 2 o. z.).
28. Odvolací soud se shoduje s názorem soudu prvního stupně, že jednání o smlouvě dospělo mezi účastníky tak daleko, že uzavření smlouvy se jevílo vysoce pravděpodobným za situace, kdy žalobce byl vyzván k podpisu smlouvy, finální verze byla mezi stranami sjednána, z pohledu žalobce jako vítězného uchazeče se muselo uzavření smlouvy jevit jako vysoce pravděpodobné

a žalobce je důvodně očekával. Jednání žalovaného, který následně zrušil zadávací řízení, lze hodnotit jako jednání nepoctivé, nastupuje předmluvní odpovědnost žalovaného, který je povinen nahradit žalobci vzniklou škodu, nejvýše však v rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech, tj. v rozsahu stanoveném znaleckým posudkem v částce 371 396 Kč bez DPH. Odkaz na obdobné případy v ustanovení § 1729 odst. 2 o. z. chrání škůdce před tím, aby nehradil vyšší škodu, než mohl očekávat, i když v daném případě žalobce mohl dosáhnout při realizaci zakázky vyššího než obvyklého zisku.

29. S ohledem na závěry obsažené v kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2022, č. j. 23 Cdo 3306/2021–415, se odvolací soud shodně se soudem prvního stupně zabýval také tím, jaký vliv na projednávanou věc má skutečnost, že žalovaný je obcí, a zda jeho postup odpovídal zákonným požadavkům na nakládání s majetkem obce, včetně toho, zda v dané situaci byl udělen či alespoň byl očekávatelný souhlas orgánů vyžadovaný k příslušné majetkové transakci.
 30. Stěžejní pravomoc rozhodovat ve věcech samosprávy obce je zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (§ 42 odst. 2) svěřena zastupitelstvu obce, které musí postupovat zákonem předepsaným způsobem, aby mohlo vytvořit vůli, kterou navenek projeví starosta obce, aby byly splněny podmínky pro řádný projev vůle obce (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1329/2014). Dne 17. 12. 2014 bylo žalobci jako vítěznému uchazeči doručeno rozhodnutí žalovaného o přidělení veřejné zakázky podepsané tehdejší starostou F.P., čímž byla navenek projevena vůle žalovaného, která je svěřena zastupitelstvu obce jako kolektivnímu orgánu, kterému náleží stěžejní pravomoc rozhodovat ve věcech samosprávy obce. Žalobce po obdržení tohoto rozhodnutí žalovaného řádně podepsaného tehdejší starostou, tedy důvodně očekával, že dojde k uzavření smlouvy a nepochybně byl v dobré víře, že tomuto rozhodnutí podepsanému starostou předcházelo řádné projednání jeho nabídky kolektivním orgánem žalovaného – zastupitelstvem. Pokud žalovaný nyní tvrdí, že rada ani zastupitelstvo neschválilo a nerozhodlo o tom, že bude uzavřena se žalobcem jako vítězným uchazečem smlouva, je s podivem, že tehdejší starosta podepsal rozhodnutí, které bylo žalobci zasláno a v němž byl vyzván k podpisu smlouvy. Žalobci jako jednomu z uchazečů v zadávacím řízení rozhodně nepříslušelo a nepřísluší přezkoumávat a zasahovat do interních postupů žalovaného při nakládání s jeho majetkem. Pokud byl žalobce žalovaným prostřednictvím starosty vyzván k podpisu smlouvy do 31. 12. 2014, není možné pochybovat o dobré víře žalobce v to, že smlouva mezi ním a žalovaným bude uzavřena. Argument ekonomickým hlediskem a nevýhodností akce pro žalovaného je zcela lichý, neboť žalovaný dlouh dopředu před rozhodnutím o přijetí nabídky žalobce věděl jak o výši nabídkové ceny žalobce, tak o výši poskytnuté dotace ze strany Ministerstva životního prostředí. O dobré víře žalobce a očekávatelnosti schválení smlouvy zastupitelstvem žalovaného nemůže být dle názoru odvolacího soudu nejmenších pochyb.
 31. S ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně úplně a správně zjistil skutkový stav a věc správně právně posoudil v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, když v podrobnostech odkazuje na příléhavé a přesvědčivé odůvodnění napadeného rozsudku, k němuž nemá nic podstatného na doplnění.
 32. Soud prvního stupně své rozhodnutí založil na relevantních důkazech, odůvodnil je srozumitelně a logicky a vypořádal se se všemi argumenty účastníků, které byly z pohledu uplatněných právních norem pro rozhodnutí ve věci významné. Odvolací soud proto napadený rozsudek v přísudečném výroku I, jímž byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci na náhradu škody částku 371 396 Kč příslušenstvím, jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrdil.
 33. Ke změně rozsudku soudu prvního stupně přistoupil odvolací soud dle § 220 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. ve výroku II o nákladech řízení, kdy uložil žalovanému povinnost
- Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. Kristýna Žilincová

nahradit úspěšnému žalobci účelně vynaložené náklady dosavadního řízení před soudem prvostupňovým, odvolacím i dovolacím, jejichž výše je správně vypočtena v odůvodnění napadeného rozsudku, a činí celkem částku 304 347,72 Kč, kterou nutno žalobci přiznat (§ 151 odst. 2 o. s. ř.). Soud prvního stupně nesprávně náklady řízení žalobci zkrátit na částku 236 105,58 Kč s odkazem na jeho závěrečný návrh, žalobce se však ve zbývajících částce nevzdal práva na náhradu nákladů řízení. V tomto směru je důvodné odvolání žalobce, neboť soud o povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhoduje z úřední povinnosti a postup soudu prvního stupně, který o povinnosti žalovaného k náhradě nákladů řízení rozhodl v neprospěch žalobce, neodpovídá ustanovení § 151 odst. 1 o. s. ř. Odvolací soud proto uložil žalovanému povinnost nahradit úspěšnému žalobci náklady řízení v plné výši v částce 304 347,72 Kč.

34. S ohledem na výsledek odvolacího řízení je na straně úspěšného žalobce dáno právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (§ 224 odst. 1 o. s. ř., § 142 odst. 1 o. s. ř.), které jsou tvořeny odměnou advokáta za tři úkony právní služby po 9 820 Kč dle § 7 bod 6 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (vycházejí z puncta odvolacího řízení 371 396 Kč), ke třem úkonům právní služby učiněným v odvolacím řízení (odvolání žalobce, vyjádření žalobce k odvolání žalovaného a účast na jednání před odvolacím soudem dne 5. 11. 2024) přísluší tři paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, náhrada za promeškaný čas ve výši 400 Kč, tj. 4 půlhodiny po 100 Kč dle § 14 odst. 3 advokátního tarifu a cestovné k odvolacímu jednání dne 5. 11. 2024 ve výši 755 Kč z Mikulova do Brna a zpět, tj. 102 km osobním vozidlem zn. VW Golf, reg. zn. XXXXX, při průměrné spotřebě 4,6 litrů motorové nafty na 100 km a ceně jednoho litru pohonných hmot 38,70 Kč dle vyhl. č. 398/2023 Sb., což celkem činí částku 31 515,40 Kč, kterou uložil odvolací soud zaplatit žalovanému tak, jak je uvedeno ve výroku III tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu do dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Brno 5. listopadu 2024

JUDr. Jaroslav Burian v.r.
předseda senátu